

**PLÁN VÝCHOVY A PÉČE
DĚTSKÉ SKUPINY ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY LVÍČATA I, LVÍČATA II A LVÍČATA III DÁLE JEN
„PLÁN“**

PŘÍRODA A JEJÍ PROMĚNY V PRŮBĚHU ROKU

SPECIFIKACE ZAŘÍZENÍ A PROVOZU

Dětské skupiny Lvíčata (dále jen „DSL“) jsou zařízením Úřadu vlády České republiky. Služba, jejímž obsahem je zajištění potřeb dítěte, jeho výchova a rozvoj schopností, kulturních, hygienických a sociálních návyků dítěte, je poskytována v nově zařízených prostorech na adrese Slavičkova ulice 628/8, Praha 6 Bubeneč 160 00. Zázemí DSL nabízí kvalitní, pestré, poutavé a podnětné vybavení pro práci, hry i různorodé dětské aktivity a poskytuje dětem věku odpovídající výchovné a vzdělávací podmínky.

I. CHARAKTERISTIKA PLÁNU A METODY

Harmonogram aktivit v DSL specifikovaný v Provozním řádu dětských skupin Lvíčata je sestaven s ohledem na potřebu zajistit základní biologické potřeby dítěte a zároveň poskytnout dětem odpovídající výchovně-vzdělávací aktivity. Zdravý vývoj dětí v DSL je podpořen kvalitní celodenní stravou (dopolední svačina, oběd a odpolední svačina), kterou u dětí od 6 měsíců věku do 1 roku věku zajišťuje rodič a pro děti od 1 roku věku ji zajišťuje provozovatel DSL. Děti mají k dispozici vhodné zázemí pro stravování. Strava je navíc zpestřena i o nabídku více druhů sezónní zeleniny a ovoce. Vybavenost hygienického zařízení odpovídá všem legislativním požadavkům a významně u dětí podporuje návyky správné hygienické praxe.

Za velmi významný považujeme každodenní pobyt dětí venku. Ven chodíme s dětmi za každého počasí, proto dbáme na správnou vybavenost dětí vhodným oděvem, včetně nepromokavé verze. Venkovní pobyt vynecháme pouze v případě velmi nepříznivých klimatických či smogových podmínek. Pro venkovní aktivity využíváme zejména prostory venkovního dětského hřiště v přílehlé zahradě.

Výchovně-vzdělávací aktivity v DSL vycházejí nejen ze standardů metodik pro předškolní výchovu dětí v oblasti výchovy rozumové, tělesné, estetické, etické, environmentální, ale i dalších

dokumentů (např. z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání). Současně aktivně reagujeme i na aktuální novinky, trendy a poznatky a nevyhýbáme se ani zkušenostem z alternativních výchovně-vzdělávacích směrů. Aktivitu přizpůsobujeme zralosti každého dítěte.

Plánování a realizace práce s dětmi jsou diferencované vzhledem k rozdílnému věku a schopnostem dětí, kdy cíle a aktivity jsou na dané téma odstupňované svou náročností (např. překážky v překážkové dráze děti podle věku a schopností přelézají, překračují, obcházejí, přeskakují, obíhají; s papírem manipulují, šustí, mačkají, vytrhávají, vystřihují).

Pečující osoby pravidelně navštěvují semináře a přednášky a poznatky vhodně implementují do praxe. Výchovně-vzdělávací část realizujeme pomocí spontánních aktivit. Nenásilnou formou využíváme široké a atraktivní herní nabídky a poutavých pomůcek i z běžného života. Při hře pozvolna stupňujeme požadavky na myšlenkovou činnost, zručnost či posilování sociálních vazeb. Didaktická část výchovy je vždy vhodně vložena do herních aktivit, které na sebe tematicky navazují. Usilujeme o to, aby byl výchovně-vzdělávací proces založen na pozitivních citových prožitcích dětí, na jejich osobních zkušenostech cestou vlastního objevování. Nemalou váhu klademe na nápodobu nás pečujících osob. Nejen našimi vzory chování dětem pomáháme upevnit, co se naučily, ale také jim nabízíme zapojit se do světa „dospělých“, společně vaříme, pečeme, uklízíme, staráme se o druhé apod. Při péči o děti považujeme za klíčovou úzkou spolupráci s rodiči, o jejichž zkušenosti a poznatky s individualitami dítěte se opíráme.

Pečující osoby pozorně registrují individuální potřeby dětí dané osobnostními a vývojovými rozdíly, aktuálním rozpoštěním či zdravotním stavem dítěte a vhodně na ně reagují a přizpůsobují denní aktivitám aktuálnímu naladění dětí ve skupině.

Pravidelně s rodiči osobně konzultujeme, jak jejich dítě prospívá, a hledáme optimální výchovně-vzdělávací postupy. V případě jakýchkoli problémů hledáme společně efektivní řešení. Vývoj dítěte během školního roku několikrát vyhodnocujeme pomocí evaluačních technik zahrnující všechny oblasti vývoje dítěte a o výsledku písemně informuje v Deníčku dítěte. Na základě evaluace zařazujeme do programu ty aktivity, které posilují oblasti, které byly vyhodnoceny jako nejslabší. O všech plánovaných akcích a týdenních programech v DSL je rodič s předstihem informován elektronickou formou, prostřednictvím elektronické aplikace.

II. HETEROGENNÍ SKUPINA

Plán je upraven pro heterogenní skupinu dětí. V heterogenní skupině tráví děti čas společně, navzájem si pomáhají a podporují se. V heterogenní skupině dětí zajišťují pečující osoby péči pouze o děti s takovými specifickými potřebami, které nevyžadují stavební úpravy prostor či nepřetržitou osobní asistenci. Při realizaci Plánu jsou pravidelně využívány odlišné přístupy či metody s ohledem na fyzické a psychické schopnosti a možnosti dětí dané věkem nebo aktuálním zdravotním stavem či jinou indispozicí. V takovém případě využívají pečující osoby zejména výchovně-vzdělávací formu, kterou je skupinová práce (rozdělení dětí do menších skupin, kdy za nejmenší skupinu považujeme i dvojici), umožňující navázání spolupráce dětí na blízké úrovni znalostí a dovedností a umožňují např. i přirozené porovnávání v rámci věkové kategorie. U nejmladších dětí jsou aktivity formou hry cíleny na zvládnutí sebeobslužných činností v oblasti hygieny, stolování, rozvoje řeči a hry samotné. U starších dětí dbáme o upevnění a prohloubení těchto dovedností a o celkovou samostatnost. Aktivní i pasivní slovní zásobu rozvíjíme četbou, vyprávěním příběhů a aktivním zapojováním dětí do scének a her. Rozvoj hrubé motoriky je podporován i slovem (říkanky a písničky). Didaktické hračky a pomůcky slouží jednak k rozumové výchově dětí, ale současně při tom dbáme i na rozvoj jemné motoriky, kreativity a představivosti.

III. AKTIVITY V DĚTSKÉ SKUPINĚ

- **hudební aktivity** - rozvoj sluchového vnímání, rytmu i slovní zásoby, osvojování si písni, koordinace pohybu podle hudby, využití hudby k osvojování si sociálních rolí, seznamování se s uměleckými díly apod.,

- **pohybové aktivity** – rozvoj hrubé motoriky a správné koordinace těla, podpora fyzického vývoje a zdatnosti, rozvoj sebeobslužných dovedností, zdravých návyků a vytváření fyzické pohody,
- **výtvarné aktivity** – vytváříme vztah k estetické výchově pomocí prožitků, rozvíjíme představivost, kreativitu, fantazii a jemnou motoriku při práci s různými materiály (tvořivá hmota, kinetický písek apod.), pracujeme s barvami, seznamujeme se s výtvarnými technikami, učíme se schopnosti vyjádřit prostřednictvím výtvarné techniky pocity, zážitky atd.,
- **rozvoj rozumových a poznávacích schopností** – využíváme podnětů z nabídky v blízkém okolí, rozšiřujeme poznatky o světě, získáváme základy matematických dovedností, osvojujeme si poznatky věd..., pracujeme s knihami,
- **aktivity vedoucí ke vzniku etických znalostí** – pomáháme si, zdravíme se, učíme se uvědomovat si a vyjadřovat vlastní pocity a také vnímat pocity ostatních lidí, průběžně navštěvujeme nebo si do DSL zveme divadelní soubory, osvojujeme si cestování v prostředcích veřejné hromadné dopravy, učíme se správnému chování ve společnosti a na veřejnosti,
- **stavíme základy enviromentální výchovy** – učíme se třídit odpad, šetříme energií (voda, světlo), na vycházkách si všímáme živé přírody a jejích zákonitostí, pěstujeme vlastní rostlinky, zařazujeme živé projekty vývoje drobného hmyzu apod.

IV. ZÁKLADNÍ OBLASTI VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

- svět přírody v ročních obdobích,
- svět kolem nás (rodina, kamarádi, bydliště, dětská skupina),
- lidské tělo,
- cestování (dopravní prostředky),
- co lidé dělají (profese, sport, kultura).

V. ADAPTACE DÍTĚTE

V rámci adaptace dítě prožívá odpoutávání od rodičů a zvyká si na nové prostředí, pečující osoby, jiné děti i jiný režim. Adaptace je individuální proces, který trvá přibližně 4–12 týdnů při pravidelném docházení dítěte do skupiny. Adaptace může být pro dítě, rodiče i pečující osoby náročné. Vhodné je, aby dítě v období adaptace neprožívalo jiné další významné změny např. stěhování.

V období adaptace dítě vyžaduje i zvýšenou pozornost a péči ze strany rodičů.

Adaptace se zahajuje osobním pohovorem s rodičem, kde se konzultují zejména: rozsah potřeby péče o dítě s ohledem na pracovní povinnosti rodiče, individuality a specifika dítěte a splnění zákonných podmínek pro přijetí dítěte do dětské skupiny. Rodič se seznámí s prostory dětské skupiny a závěrem se stanoví den nástupu dítěte, vhodný typ a frekvence docházky dítěte.

Před nástupem dítěte do dětské skupiny může rodič společně s dítětem vypracovat a předat pečujícím osobám „Medailonek dítěte“, max. A4, který obsahuje informace o dítěti v písemné i obrázkové podobě. Profil umožní pečujícím osobám a kolektivu dětí připravit se na nástup nového dítěte.

Před nástupem dítěte do skupiny proběhne hodinový náslech dítěte v přítomnosti rodiče, kdy se rodič i dítě seznámí s pečujícími osobami a dětmi. Dítě se může poprvé zapojit do programu (hodinu stráví při aktivitách ve třídě a hodinu na hřišti).

První dny ve skupině může dítě trávit pouze v dopoledním režimu (3,5 hodiny) a dle možností rodiče po několika dnech přejde na docházku v rozsahu stanovém ve Smlouvě.

V průběhu adaptace je rodič pravidelně informován o postupném začleňování dítěte do kolektivu o jeho potřebách a zejména o jeho úspěších.

VI. PEČUJÍCÍ OSOBA

Pečující osoba splňuje kvalifikaci danou zákonem č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů.

Práce a přístup pečující osoby:

- každý den před příchodem dětí do DSL vytváří vhodné a příjemné prostředí a v průběhu dne o něj pečuje,
- ovládá pravidla užívání a manipulaci s didaktickými pomůckami i hračkami a umí dětem zprostředkovat jejich správné používání a využití,
- je aktivní, když vytváří a zprostředkovává dítěti vztah s okolím a stává se méně aktivní, pokud vztah vznikl a dítě dále samo navazuje vlastní iniciativou,
- nepřetržitě sleduje činnost všech dětí v DSL, aby uměla vhodně reagovat a pomoci v okamžiku, kdy je to nezbytné nebo je o pomoc požádána,
- umí naslouchat dětem i rodičům,
- respektuje dítě, které má potřebu odpočívat a pokračuje v činnosti s ostatními dětmi, aniž by ho rušila nebo nutila do činností,
- aktivně inspiruje a motivuje děti pro práci s pomůckami, hračkami nebo jiným materiálem v jejich okolí,
- respektuje rozdílné vývojové a osobnostní rysy každého dítěte, ale zároveň citlivě zachovává stanovená pravidla chování pro celou skupinu dětí v DSL,
- mluví na děti klidným a vřelým hlasem, pokud dává najevo potřebu dodržovat hranice, používá smluvené signály, na kterých se s dětmi dohodla,
- při adaptační fázi respektuje přiměřené individuální požadavky dítěte a rodičů.

VII. DĚTSKÉ DESATERO V DĚTSKÉ SKUPINĚ LVÍČATA

1. *oslovujeme se jmény,*
2. *nasloucháme si navzájem,*
3. *respektujeme jeden druhého a pomáháme si,*
4. *učíme se používat slovo „prosím“ a „děkuji“,*
5. *jíme a pijeme u stolu, používáme příbor, rukama jíme pečivo, ovoce a zeleninu,*
6. *s hračkami a pomůckami pracujeme jemně, neničíme je,*
7. *ve třídě chodíme pomalu, abychom nezranili sebe ani ostatní, běháme venku v parku,*
8. *snažíme se zúčastňovat většiny společných aktivit,*
9. *dopřejeme klid odpočívajícím kamarádům,*
10. *řekneme si o radu či pomoc, když to potřebujeme.*

VIII. ČASOVÝ PLÁN VÝCHOVY A PÉČE

Děti provázíme na cestě pozvolného seznamování se světem přírody a jejími proměnami v průběhu roku, se sebou, blízkým okolím a okolním světem. Za tímto účelem byl sestaven časový plán okruhů a témat, viz níže. Vytváříme a nabízíme dětem situace z běžného života, které jsou blízké dětskému chápání a odpovídají dětským představám o světě.

Leden–únor

Leden – nový začátek

Únor – blíží se konec zimy, svátek Hromnic, návrat tepla a slunce

Na začátku tohoto okruhu s dětmi zavzpomínáme na Vánoce. Vyprávíme si o dárcích, které děti dostaly, jak s nimi zacházet a vážit si jich. Připomeneme si, jak probíhaly oslavy Nového roku.

Seznámíme děti s tradicí svátků Tří králů a obdobím masopustu. Všímáme si počasí za oknem a povídáme si o zimě, jak se správně oblékat, když jdeme ven. Budeme pamatovat i na zvířátka, povíme si, k čemu slouží krmelce a krmítka. Nevynecháme ani seznámení se zimními sporty, některé sporty si prakticky přiblížíme, vyzkoušíme a naučíme se bezpečnému sportování. Nebude chybět hra se sněhem.

Na konci tohoto období by děti měly umět:

- pojmenovat současné roční období a charakterizovat ho,
- znát zimní sporty,
- počasí v zimě, zimní oblečení.

Březen–duben

Březen – probouzení přírody

Duben – čas sázení, klíčení, Filipojakubská noc

Povídáme si o probouzení přírody, učíme se poznávat jarní byliny, povídáme si o narození nových zvířátek a péči o mláďátka. Přiblížíme si smysl a význam knihy a její důležitost pro rozvoj vědění a fantazie (březen měsíc knihy). Věnujeme pozornost počátku jara, velikonočním svátkům a změnám v přírodě. Aktivně rozšiřujeme slovní zásobu o nové pojmy spojené s tématy jara (rostliny, stromy, zvířata). Přípravy na Velikonoce budou v tradičním duchu barvení kraslic (různé techniky zdobení), pletení pomlázky, pečení, klíčení obilí a dalších tradic.

Na konci tohoto období by děti měly umět:

- pojmenovat současné roční období a charakterizovat ho,
- velikonoční svátky vnímat jako důležitou součást ročního cyklu,
- říci alespoň jednu básničku spojenou s probranými tématy.

Květen–červen

Květen – příroda nabírá na síle, čas květů

Červen – příroda nám dává první plody

Vytváříme vztah k rodině a poznáváme důležitost mateřství a rodiny. Připravujeme se na Den matek a Den otců, vyrobíme pro rodiče malý dárek. Učíme se znát svoji rodinu, pojmenovat členy rodiny, povíme si, co pro nás znamená domov. Nezapomeneme oslavit Den dětí. Vypravíme se do říše pohádek, poučíme se o lidských vlastnostech, dobru a zlu. Otevíráme svět letních sportů, vyzkoušíme si je a ukážeme si základní pravidla bezpečnosti.

Na konci tohoto období by děti měly zvládnout:

- pojmenovat členy rodiny,
- vyjmenovat části svého těla a znát základy péče o tělo,
- pojmenovat některé lidské vlastnosti,
- vyjmenovat letní sportovní aktivity.

Červenec–srpen

Červenec – prázdninové aktivity

Srpen – prázdninové aktivity

V prázdninovém období nás čeká ucelený tematický blok na zvolené téma, např.: „Cestování lidským tělem“. Učíme se názvy částí těla, jejich funkce a správnou péči o své tělo. Učíme se, co jsou to bacily a nemoci, jak jim předcházet, a jak pečovat o své zdraví.

Další témata: „Cesta kolem světa“, „Cestování časem“, „Dobrodružství s dopravními prostředky“.

V tomto období se zaměříme na:

- znalosti spojené s prázdninovým tématem,
- spolupráci v rozmanitém kolektivu dětí,
- zážitky, dobrodružství, svět fantazie,
- letní venkovní radovánky, vodní hrátky, letní sporty.

Září–říjen

Září – čas hojnosti úrody – plody stromů, brambory a jablka

Říjen – příroda se chystá k odpočinku

Začíná nový školní rok, děti jdou do školek a škol, co všechno to obnáší? Přivítáme nové kamarády. Společně si vytváříme pravidla, podle kterých se budeme chovat. Ukazujeme si, jaká povolání dospělí vykonávají, co dělají a některá si také vyzkoušíme. Povídáme si o tom, co dělají rodiče. Vysvětlíme si pojem práce, chození do práce, peníze apod. Učíme se rozlišovat rozdíly mezi prací a odpočinkem. Připomeneme si svátek svatého Václava, navštívíme blízká místa spojená s touto historií. Pozornost soustředíme na poznávání barev a tvarů. Vnímáme všechny změny přírody, které podzim přináší a pozorujeme je. Rozšiřujeme si znalosti o plodech podzimu i jejich využití. Pracujeme s bohatým přírodním materiálem. Učíme se, co dělají zvířátka na podzim, jak si shánějí potravu před příchodem zimy.

Na konci tohoto období by děti měly:

- znát některá povolání a jejich náplň,
- porozumět pojmům práce a volný čas,
- pojmenovat současné roční období a charakterizovat ho,
- poznávat a vyjmenovat základní barvy a tvary.

Listopad–prosinec

Listopad – venku se ochlazuje, dny se zkracují

Prosinec – přichází advent

Vítr sfoukává listí a my pouštíme papírové draky. Přiblížíme si přírodní živly (ohně, voda, země, vzduch) a ukážeme si koloběh vody v přírodě. Připomeneme si svátek svatého Martina. Navštíví nás Mikuláš a po celý adventní čas se budeme připravovat na Vánoce. Výrobou nejrůznějších dekorací, pečením, zdobením stromečku, písněmi, koledami a básněmi podporujeme vztah dětí k tradičnímu pojetí Vánoc. Připravíme vánoční překvapení pro rodiče a naladíme se na společně trávený čas s rodinou.

Na konci tohoto bloku by děti měly:

- znát koloběh vody v přírodě,
- umět píseň, koledu nebo říkanku se zimní a vánoční tematikou,
- popsat, co jsou Vánoce, a jaké tradice se k nim vážou.

Plán výchovy a péče o dítě v Dětské skupině Lvíčata je platný od 1. 8. 2025.

Zpracovala: Mgr. Irena Nováčková, manažerka dětských skupin